

Skiftebrev efter Christopher Throndsøn Rustung 1578.

Meddelt af H. J. Huitfeldt-Kaas.

Det nedenfor aftrykte Skiftebrev findes nu i Bergens Museum, hvorhen det er kommet i Aaret 1890, og er for Tiden indlaant til Rigsarkivet. Det giver fuldstændigere Oplysning om Christopher Throndsøns Børn og Jordegods, end man hidtil har havt, idet det oplyser, at hans Enke og hans syv Døtre endnu alle levede i 1578, de tre som Enker, medens de 4, hvis Mænd ere i Live, repræsenteres af disse. Den paa to Steder i Brevet forekommende, consequent vedligeholdte indbyrdes Orden i Opregningen viser utvivlsomt deres Alder i Sødskenderækken, hvorhos man her første Gang ser Navnet paa Kirstine Throndsdatters Mand, Thorbjørn Olufssøn, som formodentlig er identisk med den Thorbjørn Olsson paa Sandvin, der var Lensmand i Østensø Skibrede i Hardanger 1564 (se Dipl. Norv. IX Nr. 791, jfr. m. N. Nicolaysen, N. Magasin I. 435). Han er formentlig en Descendent af Peter paa Sandvin, der oftere nævnes i første Halvdel af det 14de Aarhundrede og i sit Vaaben førte en opspringende Hjort. Det er nemlig urigtigt, naar Kirstine i Hofmans Efterretn. om Dan. Adelsmænd I, S. XI angives gift med Nils Rosengjedde, hvis Hustru hed Kirstine Finnsdatter Rostvig (se Saml. t. det norske Folks Spr. og Hist. I S. 408). Christopher Rustungs eneste Søn Enno var 1571 henrettet i Jüllich som Røver og Morder. En stor Del af Jordegodset vil gjenkjendes som det, Christopher Throndsøn fik af Kronen 1556 (N. Rigsreg. I. S. 194). Forøvrigt henvises til den af Justitiarius J. Chr. Berg meddelte Stamtavle over Slægten i Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. VI. S. 253 og Professor, Dr. L. Daas Afhandling om Christopher Throndsøn Rustung og hans Børn i Norsk Hist. Tidsskr. 1. R. II S. 113—170. Den der meddelte Stamtavle over Familien Agas Nedstammelse fra Rostungslægten er imidlertid urigtig, idet Presten Thorlak i Vikør († 1654) hverken hed Ottessøn eller Orning; hans Faders Navn var Olsson, hvilket allerede sees af Miltzows Presbyterologia Norwegico Wos-Hardangriana p. 47 og bekræftes af saantidige Documenter; se ogsaa Lampe, Bergens Stifts Biskoper og Prester I. S. 419 f. De oftere gjentagne Paastande¹⁾ om forskjellige Hardangerslægters Nedstammelse fra Familiene Orning og Rustung maa hermed bortfalde.

Jhm:

Wij effterschreffne Frue *Anne* thill *Edenes*, Frue *Margrette* thill *Elbager*, *Erick Ormb* thill *Wattnøe*, Frue *Dorette* thill *Steenne*, *Thorbjørn Oluffsen* thill *Nordttuen* j Nesß, *Olluff Theyste* thill *Biel-landt*, *Joenn Haardt* thill *Gierißoig*, Kiennedes och witterligt gjør for alle med dette wortt obne breff, att Aar effter Guds byrdt 1578 dennd 18. Septembris, wore wij forsamblede her paa *Semb*

¹⁾ Se f. Ex. Slægttavler, væsentlig vedkommende Ullensvang, af Johannes Aga. Ullensvang 1878. 8. S. 23 ff.

vdj Quindherris schibbride i *Bierche* Kierche Sogenn, Offuerwerendes Sallig (!) Her *Anders* Sognneprest thill *Bierche* Kierche¹⁾, *Jacob Høyer* paa *Horrelandt*²⁾, *Christopher Fynboe*³⁾ paa *Hatteberig*, *Johanes* paa *Seglem*, Och vdj wor Kiere Moder Frue *Karenn*, Sallig *Christopher Thrundtzens* efterleffuerschis, och medt hinds Raadt Willie och Sambtyche, gjorde it wenligt och kierligt schiffte medt huer andre, om huis goetz och Eyedomb, Jorder och Jordepartter, som oß wohr thillfalden epter wor Kiere Fader *Christopher Thrundtzen* Sallig hoes Gud, Huilchit forne goetz liggendes er vdj *Sundhor lehn*, *Bergenuus lehn*, Och haffuer vj schiffzett vdj otte partter, Kom da først paa wor Kiere Moders partt, disße efftersrcheffne Jorder och Jordepartter, som er, *Semb* — threj løber Smør — threj Huder, *Fladebøe* — thoe løber Smør en Hudt, *Øre* thoe løber Smør en Hud, *Gundtued* halfanden løber Smør en Hud, *Loutte* halfftrie løber Smør en Hud, *Legre* Sexß løber Smør, thoe huder, thoe tr: Salt, *Hegre* Sexß løber Smør — thoe tr: Salt, Lottede Frue *Anne* denne Jord, *Helluigen* — threj løber Smør threj Huder, Lottede Frue *Margrette* disße Jorder, och Jordepartter, *Graffdall* thoe løber Smør, en Hud, *Nernes* en løb Smør, aff *Nedertun* j Nesß en løb Smør for thoe Huder, Lottede *Erick Ormb*, disße Jorder, och Jordepartter, *Kyßnes* thoe løber Smør, thoe Huder, *Bache* en løb Smør, j *Nedertun* i Nesß en Hud, Lottede Frue *Dorette* disße Jorder, och Jordepartter, *Steenne* halfanden løb Smør en Hud, *Quelnes* en halff løb Smør it Buchsch: *Sambland* en halff løb Smør — halfanden løb Salt, *Spilde* en halff løb Smør, *Suortteland* en Vog fisch *Wigøer* en Vog fisch, regnitt for thoe Huder, Lottede *Thorbiørn Olluffsen* disße Jorder, *Nordtun* j Nesß threj løber Smør, en Hud, *Nedertun* i Nesß en løb Smør for thoe Huder, Lottede

¹⁾ Hr. Anders Pederssøn Hammer kaldes ellers Sogneprest til Kvindhered, hvor Bjerke Kirke oftere nævnes, og angives af Hatting at have været Sogneprest her 1535—77; hans Tilstædeværelse maa vel derfor refereres til en tidligere Skiftesamling. Se N. Nicolaysen, N. Magasin I S. 357 f., 366, 379 og Lampe, Bergens Stifts Biskoper og Præster I S. 212.

²⁾ Han nævnes 1571 i N. Mag. I S. 435, hvor det omtalte Bryllup netop maa være ovennævnte Hr. Anders Pederssøns. Gaarden Horreland er formentlig Horneland paa Stord, hvor J. H. maaske har været Foged.

³⁾ Nævnes 1571 *ibid.* I S. 431.

Oluff Theyste denne Jord, *Biellandt*, threj løber Smør, threj Huder, Lottede *Joen Haardt*, desle Jorder, *Affretun* i Nesß, threj løber Smør en Hud, *Nedertun* i Nesß, en løb Smør for thoe Huder, Och med ditte bytte som wohr nu saa forfallende, loede Vj oss well nøye paa alle Sider, huer for Sig, som till Stede, wohre, och deres fuldmechtige som iche thillstede wohre, Och thache wj huer andre for goed schiffte vdj alle maade, Och bleffue vj offuer enß worden, adt huis goetz oss bliffuer affwonden med loug och Rettergangh, schall dett minschis for oss alle Sydschende, Och huis goeds som vj kunde op spørge epter wore forældre, eller medt. lougen kandt jndvindis schall komme oss alle till goede, Thill ydermere windeßbyrdt att saa vdj Sandhedt ehr, henger wj wore Signetter neden for, dette vort obene breff, och kierligen thilbeder fornæ goede Mænd, Her *Truels Lauritzen*, Sogneprest i *Quindherrit*¹⁾, *Jacob Høyer*, paa *Horreland*, *Christopher Fynboe*, paa *Hatteberig*, *Johanes* paa *Seglem*, dette vortt schifftebreff, med oss at forzeigle, schreffuit vdj *Quindherrit* Aar och dag som forschreffuit staar,

Rigtig och rett Copie aff den forzeiglede Originall Ord fra ord som forschreffuit staar bekiender vij wnderschreffne

*Erich Orning*²⁾ *Christopher Orning*²⁾.

Lest for Retten paa Sanduig den 8 Aprilis Anno 1651.

*Jens Saffrenßen*³⁾

Eghd.

Lest for Retten paa bemtte: Sanduig den 23. 7bris Anno 1651.

*Carsten Diurhus*⁴⁾

Eghd.

Jndlagt for Retten paa Bergen Raadstue, den 13. Januarij
1652:

1) Sogneprest her 1577—82, † 1600 som Sogneprest til Domkirken i Bergen; se om ham Hattings Præste-Historie in 8vo S. 106 og Lampe, Bergens Stifts Biskoper og Præster S. 46.

2) Underskrifterne egenhændige. De vare Datterdatters Søner af Christopher Thrudssøn Rustung.

3) Sorenskriver i Hardanger.

4) Sorenskriver i Søndhordland.